

Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem könyvlistája

A/ Tanulmányok az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem és társszervezeteinek konferenciáin elhangzott és másutt nem publikált előadásokból			
Évkönyvek:			
1)	<i>(Szerk. Szépfalusi István)</i>	<u>Ember és város. Az urbanizáció mai kérdései.</u> Akadémiai napok, Siedelsbrunn, 1977. május 14-22. (1979)*	800,- (ajándékként is választható)
2)	<i>(Szerk. Balla Bálint, Békés Gellért)</i>	<u>Az evangélium: közös szolgálatunk ma. Kiengesztelődés és megbékélés.</u> 5. Magyar Ökumenikus Találkozó, Gyula, 1995. április 17-23. (1995) *	900,- (ajándékként is választható)
3)	<i>(Szerk. Balla Bálint, Deák Péter, Kolczonay Katalin)</i>	<u>„A jövő azé, aki megműveli”:</u> Konfliktusban vagy dialógusban? EPMSZ évkönyv 2008/2009. (2009)	900,-
4)	<i>(Szerk. Szöllősy Pál)</i>	<u>Az alapítók öröksége: egy független magyar szellemi műhely.</u> EPMSZ évkönyv 2009/2010. (2010) *	900,- (ajándékként is választható)
5)	<i>(Szerk. Szöllősy Pál)</i>	<u>A szolidaritás ideje.</u> EPMSZ évkönyv 2010/2011. (2011) *	900,- (ajándékként is választható)
6)	<i>(Szerk. Hermán Mostert Rebekka és Szöllősy Pál)</i>	<u>Nemzeti önkép és szomszédság.</u> EPMSZ évkönyv 2012/2013. (2013) *	900,- (ajándékként is választható)
Konferenciafüzetek			
7)	<i>(Szerk. Szépfalusi István)</i>	<u>A megújulás útján 1.</u> (1976) *	300,- (ajándékként is választható)
8)	<i>(Szerk. Szépfalusi István)</i>	<u>Csak tiszta forrásból.</u> (1980) *	300,- (ajándékként is választható)
9)		<u>Ecce homo.</u> Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia. (1961)	500,-
10)	<i>(Szerk. Szépfalusi István)</i>	<u>Hít – művészet. A jövő szolgálatában.</u> (1975)	300,-
11)	<i>(Szerk. Szépfalusi István)</i>	<u>Mit cselekedjünk?</u> Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia. (1963)	300,-

B/ Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem Nyugaton és itthon megjelent könyvei és kiadványai			
12)	<i>(Szerk. Balla Bálint, Szöllősy Pál)</i>	<u>50 év. 1956-2006.</u> /Tanulmányok és esszék 1956-ról és utóéletéről/ (2006) *	1800,- (ajándékként is választható)
13)	Balla D. Károly	<u>Élted volt regénye. Egy önmagát mintázó torzó.</u> (1998) *	890,- (ajándékként is választható)
14)	<i>(Fel. szerk. Réz Pál)</i>	<u>Bibó-émlékkönyv. 1-2.</u> (1991)	980,- /kötet (Az 1. kötet külön is megrendelhető!) (ajándékként is választható)
15)	<i>(Vál. és bevezetéssel ellátta Kende Péter)</i>	<u>Bibó nyugatról – élteben, holtában. Külhoni magyarok írásai Bibó Istvánról.</u> (1997) *	1000,- (ajándékként is választható)
16)	<i>(Sajtó alá rend. Kemény István, Sárközi Mátyas)</i>	<u>Bibó István összegyűjtött munkái. 1-4.</u> (Csak a 4. kötetrel rendelkezőnk!)(1981-1984) *	800,- (ajándékként is választható)
17)	Borbándi Gyula	<u>Emigráció és Magyarország. Nyugati magyarok a változások éveiben, 1985-1995.</u> (1996) *	1000,- (ajándékként is választható)
18)	Domahidy Miklós	<u>Az osztrák vádlott</u> /Regény/ (1985) *	1000,- (ajándékként is választható)
19)	Domahidy Miklós	<u>Könyörtelen évek</u> /Három kisregény/ (1988) *	1200,- (ajándékként is választható)
20)	Domahidy Miklós	<u>Patkolni kell a Bársonyt</u> /Drámai művek/ (1991)	900,-
21)	<i>(Szerk. Szöllősy Pál, Balla Bálint)</i>	<u>Európa keresztútjain. Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem 33 éve.</u> (2003)	1500,-
22)	Harmat Pál	<u>Freud, Ferenczi és a magyarországi pszichoanalízis. A budapesti mélylélektani iskola története, 1908-1983.</u> (1986)	1200,-
23)	Janics Kálmán	<u>A hontalanság éve.</u> A szlovákiai magyar kisebbség a második világháború után, 1945-1948. Illyés Gyula előszavával. (1989)	1200,-
24)	Lehoczky Gergely	<u>Káprázat és ábránd.</u> /Válogatott elbeszélések és tárcák/ (1981)	600,-
25)	<i>(Az interjúkat készítette Éger György.</i>	<u>Megálmodott Magyarország. Be-</u>	1200,- (ajándékként is választható)

	<i>Szerk. és bevezette Balla Bálint.)</i>	<u>szélgetés nyugati magyarokkal.</u> (1999) *	
26)	Mikó Imre	<u>Huszonkét év</u> /Politikatörténet és tanulmány/ (1987)	850,-
27)	Molnár József	<u>Misztótfalusi Kis Miklós.</u> /Életrajz/ (2000) *	1900,- (ajándékként is választható)
28)	<i>(Vál. és szerk. Borbándi Gyula)</i>	<u>Nyugati magyar esszéírók antológiája, 1986.</u> (1986) *	800,- (ajándékként is választható)
29)	<i>(Vál. és szerk. Borbándi Gyula)</i>	<u>Nyugati magyar tanulmányírók antológiája, 1987.</u> (1987)*	800,- (ajándékként is választható)
30)	Pap László	<u>Tíz év, és ami utána következett, 1945-1963.</u> Adalékok a Magyarországi Református Egyház XX. századi történetéhez. /Tanulmány/ (1992)	1000,-
31)	Peéry Rezső	<u>Malomkövek között</u> /Cikkek, kritikák, esszék/ (1977)	700,-
32)	Sneé Péter <i>(Szerk. Balla Bálint)</i>	<u>Rendhagyó életút. Luka Lászlóval beszélget Sneé Péter.</u> /Életút-interjú/ (2005)	1200,-
33)	Szabó Zoltán	<u>Nyugati vártán. 1-2.</u> /Esszék és publicisztikai írások/ (2011)	3000,-
34)	Szabó Zoltán	<u>Terepfelverés.</u> /Tanulmányok/ (1987)	800,-
35)	Szabó Zoltán	<u>1956. Korszakváltás</u> /Tanulmányok/ (2006)	1500,-
36)	Török Bálint	<u>Farkas esz meg, medve esz meg... Szent-Iványi Domokos és a Magyar Függetlenségi Mozgalom.</u> (2004) *	1200,- (ajándékként is választható)
37)	Vajta Vilmos	<u>Amíg időnk van. Válogatott írások.</u> (1998) *	1050,- (ajándékként is választható)
38)	Vándor Györgyi	<u>Pál levele az európabeliekhez.</u> /Tanulmány/ (1977)	500,-

A/ Tanulmányok az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem és társszervezeteinek konferenciáin elhangzott és másutt nem publikált előadásokból

Évkönyvek:

1) Ember és város. Az urbanizáció mai kérdései. Akadémiai napok, Siedelsbrunn, 1977. május 14-22. /Előadások, tanulmányok/

Szerk. Szépfalusi István. München, Molnár Ny., 1979. 255 p.

Ár: 800,-

A tanulmányi napokon a francia miniszterelnökség új városok főosztályáról négytagú várostervező csoport vett részt. Bár az írások között akad szakmai jellegű tanulmány is (például a város-szociológus Szelényi Iván tollából), a kötet egésze mégis inkább a témához lazábban kötődő reflexiókat, meditációkat tartalmaz: kortárs költők, írók esszéisták gondolatait az urbanisztikáról. Mind a konferencia, mind a könyv létrejöttében Pátkai Ervin szobrász-fényképésznek meghatározó a szerepe: ő a kötet művészeti tanácsadója, és a tördelési terv készítője, és az ő diapozitív felvételeken bemutatott szobrai és grafikái illusztrálják a kötetet. A közös gondolkodásra hívó töprengések a város új lehetőségeivel és veszélyeivel vetnek számot, a modern építészeti anyagok és szerkezetek problémáival foglalkoznak, óvnak a külvárosok anarchikus felduzzadásától. Szó esik az új város jellegzetességeiről, a festőművészek és szobrászok közreműködéséről az új városkép létrehozásában, a tér-és formabeli kialakításokról, grafikai megoldásokról, a város nyelvfejlesztő és nyelvrontó hatásáról.

A kiadványt olyan ismert szerzők fémjelzik mint Határ Győző, Cs. Szabó László, Thinsz Géza, Parancs János, Kovács Andor.

Pátkai Ervin 1937-ben Békéscsabán született. 1956-ban végzett a Magyar Iparművészeti Főiskolán, majd 1964-ben az Ecole Nationale Supérieure des Beaux-Arts-on. 1956-tól Párizsban él. 1961-ben a párizsi Biennale, 1966-ban pedig a modern szobrászat nagydíját nyerte el. 1973-ban a Francia Lovagrenddel tüntették ki. 1973-1976 között a Sorbonne-on szobrászatot tanított. 1974-től a Párizs melletti Noisy-le-Grand urbanisztikai tervezésének műszaki vezetője volt. Technikai újtó, a 60-as évek közepétől készíti monumentális üreges beton szobrait, amelyek közül néhány franciaországi városok köztérét díszíti. A párizsi Magyar Műhely című avantgarde folyóirat alapító tagja. Korai halálát – 1985-ben – gázrobbanás okozta.

[vissza](#)

2) Az evangélium: közös szolgálatunk ma. Kiengesztelődés és megbékélés. 5. Magyar Ökumenikus Találkozó, Gyula, 1995. április 17-23.

Szerk. Balla Bálint, Békés Gellért. Pannonhalma, Budapest; Bencés Kiadó, 1995. 226 p. (Katolikus Szemle, 1995. 1–2. sz.)

Ár: 900,-

Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem és a Magyar Pax Romana Fórum szervezésében megrendezett találkozó témája: hogyan fogadjuk/fogadtathatjuk el Istennek a Krisztusban valóra vált kiengesztelő és megbékéltető üzenetét.

Az előadások a különböző egyházak egymással való kiengesztelődéséről szóltak. Nemeshegyi Péter (SJ rk. teológus, Budapest/Tokió) azt emelte ki, hogy a kereszténység az öröm vallása, és Krisztus a szeretetben szabaddá tesz minket, aminek egyik következménye egymás elfogadása. Bölcskei Gusztáv (református teológus, Debrecen) a kiengesztelés szó fogalmi tisztázása után a kiengesztelésről szóló tanítás típusairól, a kiengesztelésről szóló evangélium történetiségéről beszélt. Békés Gellért (OSB, rk. teológus, Pannonhalma/Róma) az egyházak közötti kiengesztelődést, az egyházak egységét és ennek megvalósításának útjait taglalta. Balog Zoltán (ref. lelkes, Budapest) a katolikus-református szembenállás botrányára hívta fel a figyelmet, és összefoglalta, mit is jelent ökumenikusnak lenni. Lukács László (SchP, rk. teológus, Budapest) mondanivalójának lényege: az egyházak megújulásának és az ökumenének egymást kölcsönösen

feltételező folyamatoknak kellene lenniük. Zoltai Gusztáv (a MAZSIHISZ ügyvezető igazgatója) a kereszténység és a zsidóság megbékélésének, a II. vatikáni zsinaton elfogadott „Nostra aetate”-ben lefektetett határozat végrehajtásának fontosságáról beszélt.

A konferencián három kerekasztal-megbeszélésre is sor került. Az egyik témája a népek és nemzetek közötti megbékélés volt Kiss Gy. Csaba, Christian Moiescu, Pocsay Gábor, Nagy Győző, Cs. Gyimesi Éva, Törzsök Erika, Tordé László, Ion-Vasile Botiza, Kovács K. Zoltán, Denke György, Balogh Elemér, Pomogáts Béla, Hegedűs Antal, Ladik János, Komarnicki Egon, Skultéty Csaba és Róbert László részvételével. A második kerekasztal témája a magyar társadalom belső békéje, belső megbékélése volt. A vita résztvevői – Pomogáts Béla, Jókai Anna, Sándor Iván, Balassa Péter, Nagy Gáspár, Donáth László, Szesztay András, Balla Bálint, Bálint Tibor, Horváth Árpád, Benkő Zoltán, Jaskó Tamás, Ormos Ajtony, Vörös Éva, Kozma Tamás, Budaváry Gábor, Kolcsár Sándor, Lak Gyula, Ion-Vasile Botiza, Újvári Ferenc és Sajgó Csanád – elsősorban az értelmiség szerepének gondolkörét járták végig ezen béke megteremtésében. Az ökumenikus találkozó utolsó, összegző jellegű kerekasztal-beszélgetése arról szólt, mit várunk/várhatunk az ökumenétől. A vita résztvevői Hegedűs Kovácsévics Katalin, Boór János, Szesztay András, Varga Pál, Galambos Gyula, Keresztes K. Sándor, Steinmann Judit, Zalatnay István, Gémes Pál, Pröhle Gergely, Világhy Ernő, Kótai István, Baráth József, Balla Bálint és Lukács László voltak.

A kötetben ezen felül három ökumenikus szervezet – Keresztény Ökumenikus Baráti Társaság (KÖT), „Sándor Kör” Ökumenikus Pedagógiai Egyesület, Magyarországi Bárka Közösség – tevékenységével is megismerkedhetünk.

[vissza](#)

3) „A jövő azé, aki megműveli”: Konfliktusban vagy dialógusban? EPMSZ évkönyv 2008/2009.

Szerk. Balla Bálint, Deák Péter, Kolczonay Katalin, Kőszegi Ábel, Puskás-Vajda Zsuzsa, Szöllősy Pál. Zürich, Budapest. Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem 2009. 148 p. 6. t.

Ár: 900,-

A horvátországi Bizovacon 2008-ban rendezett Akadémiai Napok fontosabb előadásai és további írások:

- **FRENKL RÓBERT:** „A jövő azé, aki megműveli”
- **LÁBADI KÁROLY:** A Drávaszög gyökerei
- **VERES-KOVÁCS ATTILA:** A Hercegszöllősi Kánonok
- **HORVÁTH GIZELLA:** Konfliktusban vagy dialógusban (*A pedagógiai disputa – a toleranciára való nevelés eszköze*)
- **JAKAB GYÖRGY:** A szembenállás és az együttélés mintái Kelet-Közép-Európában
- **BORBÁNDI GYULA:** Magyarok Nyugat-Európában 1996-2007 1.rész: *Ausztria, Belgium, Németország*. Ebben az évkönyvben kezdődik Borbándi Gyula „Magyarok Nyugat-Európában 1996-2007” című tanulmány-sorozata, amely még további két kötetben folytatódik.
- **KŐSZEGI ÁBEL:** Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem társegyesületei
- **FRENKL RÓBERT:** Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem Egyesület
- **TONK ISTVÁN:** Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem Erdélyi Köre
- **BORDÁS LÁSZLÓ:** Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem Délvidéki Köre
- Jubileumi hívogató Szentgyörgyhelyre

4) Az alapítók öröksége: egy független magyar szellemi műhely. EPMSZ évkönyv 2009/2010.

Szerk. Szöllősy Pál. Zürich, Budapest; Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 2010. 223 p. 4 t.

Ár: 900,-

Ez a kötet a 2009-es szentgyörgyhelyi (St. Georgen), 40. Akadémiai Napok tanulmányait, értékelését, visszhangját tartalmazza.

- **FRENKL RÓBERT:** Az alapítók öröksége: egy független magyar szellemi műhely
- **MIKLÓSI-VÁRI KATALIN:** Belélegezni a történelmet (meditáció)
- **KÁNTOR LAJOS:** Cs. Szabóval, határokon át
- **GÖRÖMBEI ANDRÁS:** Cs. Szabó László irodalomszemlélete
- Szabó Zoltán Londonban, "Szentgyörgyhelyen" és a mai Magyarországon - kerekasztal-beszélgetés Szabó Zsuzsa, András Sándor és Tréfás Dávid részvételével
- **REUSS ANDRÁS:** Vajta Vilmos (1918-1998) - Emigráció és haza a teológus életében
- **BALLA BÁLINT:** Magyar ökumenikus élet Nyugat-Európában és a Protestáns Szabadegyetem
- **SZÖLLŐSY PÁL:** Tóth János, az emberi méltóság szószólója
- **KARDOS GÁBOR:** A nemzeti kisebbségek európai védelme
- **GÖDRI ZSOLT:** Vallások egymás mellett a globalizálódó világban
- **ALLENDER FÉLIX:** Távol Angyalostól - Domahidy Miklós emlékezete
- **BALLA BÁLINT:** Molnár József (1918-2009)
- **BALLA BÁLINT:** Frenkl Róbert (1934-2010)
- **VÁLYI-NAGY ÁGNES:** Mire való az emlékezés? (Igehirdetés)
- **SOLYMÁR MÓNKA:** A sáfárok kötelessége (meditáció)
- **BORBÁNDI GYULA:** Magyarok Nyugat-Európában 1996-2008 2.rész (*Hollandia, Svájc, Svédország*)
- **NAGY TIBOR:** A kreált délszláv állam pusztulása
- **TÁNCZOS VILMOS:** A moldvai csángókról
- **FÁBIÁN MÁRTA:** Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem Kárpátaljai Egyesülete
- **JÓKAI TIBOR:** A Szlovákiai Magyar Protestáns Oktatási és Közművelődési Egyesület (a Szabadegyetem Felvidéki Köre)
- **NAGY ILDIKÓ:** "Nem merni, amit merni kell, gyalázat" - A kassai Kazinczy Ferenc konferencia
- **LÁSZLÓ HETEY:** 40 Jahre ungarisch-europäische Evangelische Akademie

5) A szolidaritás ideje. EPMSZ évkönyv 2010/2011.

Szerk. Szöllősy Pál. Zürich, Budapest; Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 2011. 224 p. 6 t.

Ár: 900,-

A szegénység elleni küzdelem nemzetközi évében nem véletlenül volt a Szabadegyetem 2010. május 9-e és 15-e között Nyíregyháza–Sóstófürdőn tartott Akadémiai Napjainak tematikája a „szolidaritás”:

- **NAGY ILDIKÓ, VERES-KOVÁCS ATTILA:** Akadémiai Napok a szolidaritásról
- **KÁSZONI JÓZSEF:** A mindnekivel szolidáris Jézus (meditáció)
- **KOZMA ZSOLT:** Sors, próbatétel, szolidaritás a Bibliában
- **FRENKL SYLVIA:** Előítélet, intolerancia, kontra szolidaritás
- **HORÁNYI ÖZSÉB:** A keresztény értelmiség(i) feladatairól
- **UNGER LÁSZLÓ:** Verseny és szolidaritás – Társadalmi tényezők szerepe a magyar gazdaság fejlődésében
- **OLÁH MIHÁLY:** Kálvin a szolidaritásról, közösségvállalásról, a felebaráti szeretetről
- **DEME DÓRA:** A megélt szolidaritás – Nyíregyháza szociálpolitikája
- **LABORCZI GÉZA:** Diakónia – az irgalmasság megélésének mai lehetőségei
- **SZEKERES SZABOLCS:** Fejlesztési kezdeményezés egy erdélyi faluban: a mezőmadarasi példa
- **GÁBRY SÁNDOR:** Életben tartani a tüzet (Igehirdetés)
- **BÁRDI NÁNDOR:** A magyar-magyar együttműködés öröksége
- **KUTI JÓZSEF:** A szolidaritás ideje – Trianon teológiai recepciója
- **DEMÉNY PÉTER:** Repedések a szobrokon –Lucian Boia és egy román-magyar történelmekönyv esélyei
- **ÖTVÖS JÓZSEF:** Tonk István (1942-2010)
- **DEÁK PÉTER:** Toró Tibor emlékezete
- **BORBÁNDI GYULA:** Magyarok Nyugat-Európában 1996-2009 3. rész: *Franciaország, Nagy-Britannia, Olaszország*
- **SOMOGYI BALÁZS:** Az amerikai Magyar Baráti közösségről
- **LÁSZLÓ HETEY:** Jahrestagung der ungarisch-europäischen Evangelischen Akademie

[visza](#)

6) Nemzeti önkép és szomszédság. EPMSZ évkönyv 2012/2013.

Szerk. Hermán Mostert Rebekka és Szöllősy Pál. Zürich, Budapest; Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 2013. 125 p. ill.

Ár: 900,-

A kötet az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem 2012-ben Nagyvárad-Félicfürdőn rendezett (42.) találkozójának anyagát bocsátja közre:

- **CSÚRY ISTVÁN:** Nyitó áhítat
- **DEMÉNY PÉTER:** Séta az identitásban – Széljegyzetek az erdélyi magyar önértelmezéshez
- **HERMÁN M. JÁNOS:** Népek, nemzetek a Bibliában
- **VISKY ISTVÁN:** En Christo – reggeli áhítat
- **LÁNG GUSZTÁV:** Nemzettudat kisebbségben és többségben (A magyarságon belüli másság)
- **KATÓ BÉLA:** A vállalkozói kultúra és a közösségformálás Erdélyben
- **VÁLYI-NAGY ÁGNES:** Kovács Andor (1920-2012)
- **TOPOLÁNSZKY ÁKOS:** Bibó István szobránál
- **SZÖLLŐSY PÁL:** Keresztény vagy keresztény?
- **KÁNTOR LAJOS:** Akadémiai Napok Félicfürdőn

- **ÖTVÖS JÓZSEF:** Konferencia az erdélyi főnemesség küldetéséről
- **LÁSZLÓ HETEY:** Jahrestagung der ungarisch-europäischen Evangelischen Akademie
- A liebfrauenbergi Akadémiai Napok műsora

[vissza](#)

Konferenciafüzetek

Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem tizenhét konferenciát rendezett 1971 és 1991 között, emellett négy ökumenikus találkozó rendezésében vett részt. Az első konferenciát követő évben, 1972-ben Szépfalusi István szerkesztésében indult az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem füzetsorozata, amely az EPMSZ könyvkiadása kezdeti lépésnek is tekinthető.

7) A megújulás útján 1.

Szerk. Szépfalusi István. Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1976. 49, [6] p.

Ár: 300,-

Az előadások, melyek az 1975-ös bolzanói Akadémiai Napokon hangoztak el:

- **TÓTH JÁNOS:** Bolzanótól Bolzanoig. A Szabadegyetem vázlatos útja
- **BÉKÉS GELLÉRT:** Megújulás és kiengesztelődés
- **NÁDOR GYÖRGY:** A megújulás és újjászületés eszméje a zsidó teológiában
- **BALLA BÁLINT:** A szűkösség szociológiájától a megújulás bőségéig.

[vissza](#)

8) Csak tiszta forrásból.

Szerk. Szépfalusi István. Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1980. 129, [7] p.

Ár: 300,-

Az 1978. évi damülsi és az 1979. évi mönichkircheni akadémiai napok anyagának szerkesztett változata. Minkét konferencia az identitás kérdésével foglalkozott; a damülsi témája a kettős szellemi erőter, a mönichkircheni pedig a népi kultúra és néphagyomány volt.

- **CS. SZABÓ LÁSZLÓ:** Számvetés a hármasságon
- **MOLNÁR JÓZSEF:** Emlékbeszéd Peéry Rezső ravatala fölött
- **KERESZTÚRY DEZSŐ:** A szívekben megőrzött haza
- **NAGY ILONA:** Szent Péter legendák a magyar folklórban
- **LUKÁCS LÁSZLÓ:** A néphagyományok szerepe a mai magyar kultúrában
- **ANDRÁSFALVY BERTALAN:** A hallgatóság nélküli népművészet
- Sütő András: Csillag a máglyán – Kerekasztal-beszélgetés a dráma német megjelenése alkalmából

Szerzői est Bécsben és Mönichkirchenben:

- Sütő András írásaiból
- Szócs Géza: Délkelet
- Szöllőssy Árpád: Csak tiszta forrásból

[viSSza](#)

9) Ecce homo. Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia.

Salzerbad, Ausztria 1961. Oslo, Bécs; Utitárs, 1962. 228 p., 4 t.

Ár: 500,-

A kötet válogatást ad a 2. Európai Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia előadásából és az irodalmi esten elhangzottakat, valamint az istentiszteletek, esti áhítatok leírásait is tartalmazza. A nagyhéten rendezett konferencia központi témája az ember, illetve a Szentírás és a teológia mondanivalója az emberről.

A reggeli áhítatok nem az eszményi, hanem a valóságos emberről szólnak: a bűnbánati hitben álló, és ugyanakkor állandó ítélet alatt lévő s ugyanakkor megváltott emberről (Pátkai Róbert londoni evangélikus lelkész); a keresztény emberben egy időben meglévő ó- és új-emberről (Terray László oslói evangélikus lelkész); a keresztény ember hovatartozásáról, helyzetéről a világi társadalomban és a keresztény közösségben (Németh Balázs bécsi református lelkész); az ember kétneműségéről (Soós Mihály bécsi református lelkész); a dolgozó, tevékeny emberről (Szilas Attila koppenhágai evangélikus teológus); a csodaváró emberről (Szigethy Sándor lundi evangélikus teológus).

Az esti áhítat-sorozat keretében Szépfalusi István (bécsi evangélikus lelkész) az esténként részletekben megszólaltatott Francois Villon „Haláltánc-ballada” c. művére reflektál.

Vajta Vilmos (genfi evangélikus elnök-lelkész, az Evangélikus Világszövetség teológiai osztályának igazgatója) előadása az ember és Isten közötti kapcsolatról, közösségről; a divinizáció és a démonosodás kettős lehetősége között őrlődő emberről; Krisztus emberré válásáról és a másokat szolgáló emberről szól.

Terray László előadása az evangéliumi emberrel foglalkozik, akinek legfőbb vonása a szabadság. Négy életterületen vizsgálja az evangéliumi ember magatartását: a szorosabb értelemben vett erkölcs, a tudomány, a művészet és a politika területén.

Wilhelm Dantine (bécsi egyetemi tanár, evangélikus egyetemi lelkész) a döntés kényszerét és az akarat szabadságát, valamint a döntés kényszere és a kényszerítő döntések közötti élet dilemmáját taglalja.

Kocsis Gábor (bécsi író) a költészet és a társadalomfilozófia területét kiválasztva az egyén és közösség viszonyának kérdését vizsgálja. Véggövetkeztetése: személyiséggé kellene válnunk, hogy kiteljesítsük önmagunk „eredeti olyan-amilyenségét” a közösségben.

Kocsis Gábortól a XX. századi gondolati válságról is olvashatunk, melynek okai: a logikai megismerés lehetőségének elégtelen volta, az intuitív megismerés módszertanának hiánya.

Glatz József (stockholmi evangélikus lelkész) kérdésfeltevése: mi a mai ember esetében a gondolkodás, a hit és az értelem, valamint általánosságban a gondolkodás és a kereszténység viszonya.

Cs. Szabó László (londoni író) témaválasztása eltér az eddig felsoroltakétól. Előadása rendhagyó irodalomtörténet: mi a magyar költészet, mik a magyar költők emberi és történelmi problémái, és mindezt hogyan látja egy magyar író idegenből.

Berey Ákos (bécsi zenei konzervatóriumi tanár) „Korok és emberek a zene tükrében” c. előadásában azt állapítja meg – és ezt zenei példákkal is illusztrálja –, hogy a művész a jövő tetteit készíti elő azáltal, hogy beszámol a kor gondolatairól és érzelmeiről.

A kötet ezen felül közli Cs. Szabó László „A húsvéti sától az olajfák hegyéig” c. rádiójátékát, mely 1961. nagypéntekén hangzott el az Angol Rádió magyar adásában.

[vissza](#)

10) Hit – művészet. A jövő szolgálatában.

Szerk. Szépfalusi István. Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1975. 81, [6] p.

Ár: 300,-

Az 1974. évi leuenerbergi (Svájc) akadémiai napok előadásai Szöllösy Árpád előszavával:

- **KAPLONY PÉTER:** Hit és művészet az egyiptomi kultúrában
- **VON ALLMEN, DANIEL:** Überlieferung und dichterische Schöpfung in paulinischen Hymnen.
- **DÉVÉNY ISTVÁN:** A hitbeli döntés apológiája
- **KIBÉDI VARGA ÁRON:** Vallás és irodalom
- **SZABADI SÁNDOR:** Ihlettség és démonitás kultúránkban
- **PEÉRY REZSŐ:** Gyermekkorom tájai Pozsonyban

[vissza](#)

11) Mit cselekedjünk? Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia.

Szerk. Szépfalusi István. Dymchurch, Anglia 1962. Oslo, Bécs; Utitárs, 1963. 272 p., 8 t.

Ár: 300,-

A kötet a 3. Európai Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia előadásait, a Párizsban megjelenő „Magyar Műhely” itt rendezett irodalmi estjén elhangzott felolvasásait, valamint az istentiszteletek, esti áhítatok leírásait tartalmazza.

Vajta Vilmos (Genf, evangélikus elnök-lelkész) „Krisztus követése” c. előadásában gyakorlati válaszokat ad erre a kérdésre.

Sherman E. Franklin (Oxford, evangélikus teológiai docens) az egyház szociális felelősségének témáját az anglikán William Temple és az evangélikus Dietrich Bonhoeffer életén keresztül mutatja be.

Tüszi István (Utrecht, református lelkész) „A világ igénye és az egyház válasza” c. előadásvázlatában a keresztény szeretetszolgálat fontosságáról ír.

A konferencia a „mit cselekedjünk” összefoglaló témát cselekvő életek – Bornemisza, Vörösmarty, Kossuth, Wimmer és Bibó – bemutatásával is dokumentálni kívánta. Ebből az alábbiak olvashatók:

Szépfalusi István (Bécs, evangélikus lelkész) előadásában Bornemisza Péter külföldi utazásaira és körülményeire koncentrál, – a költő magyarországi működéséből csak a megértéshez szükséges dolgokat vázolja fel.

Cs. Szabó László (London, író) Vörösmarty Mihályt választotta például, mert szerinte Vörösmarty olyan lángelme, aki szembeszegülve a lelkialkatában fészkelő mélabújával, önromboló

szenvedélyeivel, vállalja a kívülről ráháruló hazafiúi és szabadgondolkodó kötelességeit, és másfél évtizedig küzd azért, hogy a kanti erkölcs parancsára cselekedjék, és erre buzdítson másokat is.

Szabó Zoltán (London, író) Bibó István életpályáján keresztül mutatja be azt a cselekvő embert, aki – bár személyiségjegyeiből nem következik – meghatározó politikai közszereplésekre, közírói feladatra vállalkozik.

Szépfolusi István Szabó Zoltánnal készített interjúja szintén megtalálható a kötetben.

Az irodalmi est anyaga: Cs. Szabó Lászlónak a Magyar Műhelyről elmondott bevezetője, Lőrinc Pál [Nagy Pál] két novellája, valamint Papp Tibornak és Parancs Jánosnak két-két verse.

A tanulmánykötet „Rádiószózatok – 1956” címmel dokumentumokat is közöl: Mindszenty József hercegprímás, Ravasz László református és D. Ordass Lajos evangélikus püspök rádiószózatát Magyarországhoz és külföldre, melyek 1956. november 3-án Budapesten a Szabad Kossuth Rádióban és Győrben a Szabad Petőfi Rádióban hangzottak el.

B/ Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem Nyugaton és itthon megjelent könyvei és kiadványai

12) 50 év. 1956-2006. /Tanulmányok és esszék 1956-ról és utóéletéről/

Szerk. Balla Bálint, Szöllősy Pál. Basel, Budapest; Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 2006. 356 p. ill.

Ár: 1800,-

28

Ez a kötet az 1956-os magyarországi események mellett a forradalom más országokba eljutó hullámaival is foglalkozik. Kevesek által ismertek a szomszédos országok (Románia, Ukrajna, Csehszlovákia, Jugoszlávia) '56-os megmozdulásai, szervezkedései, valamint a különböző lakossági segélyakciók, a magyarokkal való szimpátia megnyilvánulásai, amelyeket később - Jugoszlávia kivételével - hatósági megtorlások követtek. S még kevésbé köztudott a forradalom észtországi visszhangja, amiről Bereczki Urmas tanulmányában olvashatunk. A nyugati országokban, még ha a beavatkozás lehetőségét el is vetették, a forradalom felkavarta a közvéleményt, s így kül- és belpolitikai változásokat hozott, amint azt Gaál Enikő tanulmánya Hollandia példáján keresztül bemutatja.

Miként látta, élte meg ezeket a heteket, hónapokat például egy tizenhárom éves kisfiú, vagy egy öt éves kislány.

Tudományos írásokat olvashatunk a még fiatalabbak, a forradalmat személyesen át nem élők tollából. : Tréfás Dávid Szabó Zoltánról írt esszéjét, valamint Kanyó Tamásnak az 1956-os történelemírás módszertanáról és nehézségeiről értekező sorait. Természetesen nem maradhatnak ki a visszatekintésekből a különböző egyházak szerepéről, helytállásáról vagy éppen kollaborálásáról szóló elemzések sem..

A szerzők: Balla Bálint, Bárczay Gyula, Bereczki Urmas, Dávid Gyula, Dupka György, Frenkl Róbert, Gaál Enikő, Gémes István, Kálmán Szabolcs, Kanyó Tamás, Keil Béni, Kiss József, Kovács Andor, Kovács András, Lócsei Pál, Mács József, Mádl Ferenc, Fritz P. Molden, Oplatka András, Pompéry Judit, Radics György, Rainer M. János, Simon Attila, Szöllősy Pál, Tréfás Dávid, Vályi-Nagy Ágnes.

[vissza](#)

13) Balla D. Károly: Élted volt regénye. Egy önmagát mintázó torzó.

Basel, Budapest; Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1998. 158, [1] p.

Ár: 890,-

A szerkesztő-szerző elbeszélésébe különböző „talált szövegeket” illeszt. Anonim feladótól titokzatos küldeményeket (előbb leveleket, majd kéziratot) kap egy nem létező folyóirat szerkesztőségének címezve. Az összefüggéstelen szövegeket helyreállítja, majd régi, fölöslegessé vált papírok hátára másolja a szöveget, mert a a küldeményt is hasonló módon készíthették. Ez az összerakott szöveg képezi a könyv második részét „Ákos regénye” címmel, amely az emberi lét nagy kérdéseit teszi föl..

A rangos kárpátaljai író, Balla László fia, Balla D. Károly 1957-ben született Ungváron, ahol családjával ma is él. Az Ungvári Állami Egyetemen előbb fizikusnak, majd a bölcsészkaron tanult. Közben volt laboráns, tankönyvkiadói korrektor, majd szerkesztő. 1989-től szabadfoglalkozású író. 1973-tól publikál a helyi, a magyarországi és a nyugati magyar lapokban. Több mint tíz kötete jelent meg (főként versgyűjtemények), és két irodalmi lap (Hatodik Síp, Pánsíp) alapítása fűződik a nevéhez.

[vissza](#)

14) Bibó-emlékkönyv. 1-2.

Fel. szerk. Réz Pál. Budapest, Századvég; Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem; 1991.

Ár: 980,-/kötet (Az első kötet külön is megrendelhető!)

Bibó István 1981-ben lett volna 70 éves. A kötet szerkesztői 1978 őszén kezdtek tervezgetni egy erre az alkalomra szánt tisztelgőkiadványt. A kötetből Bibó 1979-es halála miatt emlékkönyv lett, amely barátainak és tisztelőinek írásait tartalmazza.

A kötet szerzőgárdája sokszínű: írók, költők, közírók, szociológusok, filozófusok, művészek, lelkészek vállalkoztak arra, hogy a cenzúráról és az öncenzúráról megfelelően, félelem nélkül fogalmazzák meg dolgozataikat. Szűcs Jenő később híressé lett elmélyült tudományos elemzése, a „Vázlat Európa három régiójáról” éppúgy helyet kapott a lapokon, mint Csurka Istvánnak az olvasót felrázni kívánó röpirata, a „Bibó-felejtés”. A kötet túlmegy az egyszerű emlék-állításon: a Kádár rendszer ellenzékének politikai útkeresése, hagyomány- és szellemi előzménykeresése mutatkozik meg benne. Ezért történhetett, hogy a Gondolat Kiadó visszautasította az írások publikálását, amelyek így szamizdatként, gépiratként terjedtek Magyarországon és a határon túli magyarság köreiből. Ez lett az első nagyobb vállalkozás, amely a hivatalos utat megkerülve széles körben olvasottá vált.

Hivatalos formában csak a Századvég Kiadó és az Európai Magyar Protestáns Szabadegyetem ebben a közös kiadásában jelent meg 1991-ben.

A kiadó az emlékkönyv 2. kötetével rendelkezik csak, amely függelékként tartalmazza Bibó István életében közreadott munkáinak jegyzékét és életrajzi adatait is.

[vissza](#)

15) Bibó nyugatról – élteben, holtában. Külhoni magyarok írásai Bibó Istvánról.

Vál. és bevezetéssel ellátta Kende Péter. Basel, Budapest; EPMSZ, 1997. 246 p.

Ár:1000.-

A kötet a Magyarországon 1947 után hallgatásra ítélt Bibó István gondolatainak visszhangját kívánja bemutatni a cenzurázhatatlan nyugati magyar emigrációból. Bibó Istvánnak életében egyetlen könyve sem jelenhetett meg Magyarországon, (a híres „Bibó-emlékkönyv”-et is csak halála után sikerült nyomtatásban kiadni). Ezzel szemben a külhoni magyarság -, mint a kötetben található válogatott tanulmányok bizonyítják - folyamatosan foglalkozott Bibó szellemi munkásságával, újra és újra elővéve, megfontolva iránymutatását. A kötet a publikálás vagy néhány

esetben a keletkezés időrendjében közli a tanulmányokat. A legelső írás 1957-ből, az utolsó írások pedig 1989-ből származnak. A könyv anyaga természetes módon oszlik három fejezetre: Élőben (1957-1978), Holtában (1979-1988) és Hazatértében (1989). A könyv függeléke értékes, bár a körülményekből adódóan megvallottan töredékes felsorolása az emigráció kezdeményezőinek Bibó Istvánért (pl. akciók Bibó börtönből való kiszabadításáért, konferenciák, műveinek kiadása nyugati nyelveken).

A kiadvány hűen tükrözi, hogy Bibó eszméi – akár helyeslésre, elfogadásra találtak, akár tiszteltetjes szakmai vitát váltottak ki – éltek és megtermékenyítően hatottak az emigrációban.

A kötet szerzői: Balla Bálint, Borbándi Gyula, Borsody István, Ignó Pál, Kemény István, Kende Péter, Kéthly Anna, Kovács Imre, Krassó Miklós, Méray Tibor, Nagy Csaba, Nagy Károly, Ölvédy János, Révai András, S. Tamás János, Szabó Zoltán, Szöllősy Árpád, Tóth János. Róluk az olvasó az utolsó oldalakon található rövid, néhány mondatos életrajzokból tájékozódhat.

[vissza](#)

16) Bibó István összegyűjtött munkái. 1-4. (Csak a 4. kötettel rendelkezünk!)

Sajtó alá rend. Kemény István, Sárközi Mátyás. Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyletem, 1981-1984.

Ár: 800,-

A négy kötetes gyűjtemény az első vállalkozás volt Bibó István teljes életművének közreadására. Terve és létrejötte erősen befolyásolta a politikai cenzúra viszonyai között nagyon nehezen megszülető magyarországi Bibó-kiadást is. Ez csak 1986-ban ért részlegesen célhoz, a *Válogatott művek* három kötetének megjelenésével. Míg a magyarországi editio a szigorú kronologikus rendet választotta a közlés szerkezetéül, Kemény István és Sárközi Mátyás a nagyobb tematikus tömbök kialakítása mellett döntött. Az első kötetbe kerültek azok a tanulmányok, amelyek a demokrácia sorsát vizsgálják Magyarországon és Közép-Európában, a következőkben pedig a magyar társadalomfejlődéssel (ezen belül különös hangsúllyal a magyarországi zsidókérdéssel), az elodázhatalannak ítélt közigazgatási reformmal foglalkozó – ma már klasszikusnak számító – írások kaptak helyet. A negyedik kötet feltétlen érdeme, hogy először tette közzé magyar nyelven Bibó kései korszakának angolul megjelent főművét, „*A nemzetközi államközösség bénultság*”-át (Magyarországon csak 1990-ben látott napvilágot).

A kiadó az összegyűjtött munkák 4. kötetével rendelkezik csak.

[vissza](#)

17) Borbándi Gyula: Emigráció és Magyarország. Nyugati magyarok a változások éveiben, 1985-1995. /Tanulmány/

Basel, Budapest; Európai Protestáns Magyar Szabadegyletem Könyvbarátai Köre, 1996. 459, [3] p.

Ár: 1000,-

A könyv egyenes folytatása a szerző „*A magyar emigráció életrajza 1945-1985*” című, 1985-ben szintén az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem kiadásában megjelent művének. Az előzmény 40 évet átfogó léptékéhez képest gyorsnak tűnő változás háttérében az emigráció szerepének, feladatának újraértelmezése áll. Magát az „emigráns” megnevezést is kezdi felváltani az érintettek szóhasználatában a politikai töltet nélküli „nyugati magyar” kifejezés.

Az „*Emigráció és Magyarország*” a külföldi magyarság életének, részletes leírását nyújtja: a rendszerváltást megelőző évek és a demokratikus átalakuláshoz fűződő viszonyt, az egyes nyugat-európai és tengerentúli magyar kolóniák jellemzését, a vallási és irodalmi tömörüléseket, magyar nyelvű könyveket, folyóiratokat és rádióadókat mutat be, és meditatív a hazai szerepvállalás lehetőségeiről és a jövőképről.

Borbándi Gyula 1919-ben született Budapesten. A Pázmány Péter Tudományegyetemen jogot és államtudományt tanult, 1942-ben államtudományi doktorátust szerzett. 1949-ben politikai okokból elmenekült Magyarországról és Svájcban telepedett le. 1951-ben Münchenbe költözött, ahol 1984-ig a Szabad Európa Rádió munkatársa volt, 1979-től mint a Magyar Osztály helyettes igazgatója. Szerkesztője volt a „Látóhatár”, később az „Új Látóhatár” folyóiratnak. Ezekon kívül számos emigráns lapban irodalomtörténeti, történelmi és politikai tárgyú tanulmányokat, cikkeket publikált. Főbb könyvei elsősorban a nyugati magyar emigráció történetével foglalkoznak.

[vissza](#)

18) Domahidy Miklós: Az osztrák vádlott. Regény egy tárgyalásról, amelyen nem derült ki, hogy a vádlottat Pöltenberg Ernőnek, vagy Ernest Pölt Ritter von Pöltenbergnek hívják.

Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1985. 202 p., 6 t.

Ár: 1000,-

„Az osztrák vádlott” című könyv az író első magyar nyelven megjelenő regénye. Pöltenberg Ernő (Ernest Pölt Ritter von Pöltenberg) tábornok útját, vívódásait mutatja be az 1848/49-es szabadságharc utolsó napjaitól a vesztőhelyig. Az osztrák honvédtábornok, akinek még érintőlegesen sincs magyar kapcsolata, az átláthatatlan helyzetben a bátorságot, a kiállást és az elkötelezettséget választja. Ezek azok az értékek, amelyek ebben a „fölfordult világban”, ahol „szerencsejáték és jellempróba lett minden”, még megmaradtak, és utat tudnak mutatni. Egy utat, aminek a végén tragédia vár.

A regény emlékezésekből, szakirodalomból vett hiteles történelmi személyiségek (például Pöltenberg, Zambelli stb.) mellett fikcionális karaktereket is felvonultat (például Simay János és Emma). A szerző a főhősbe vetíti bele saját kérdéseit, értelemkeresését az őt körülvevő értelmetlenségben.

[vissza](#)

19) Domahidy Miklós: Könyörtelen évek. /Három kisregény/

Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1988. 367 p., [1] t. ill.

Ár: 1200,-

A „Könyörtelen évek” három művet – amelyek most jelennek meg először magyarul – fog össze: „A lapítás iskolája. 1945 télutója a Dunántúlon”-t, „A csorba csésze. Az 1950-es évek eleje például Budapesten”-t és a „Tizenhat zár. 1956 november vége az osztrák határ közelében”-t. Az egyes regények alcímeiből egyből világosan kiderül, mikor és milyen helyszíneken játszódnak. A közös téma: a történelem legkegyetlenebb koraiban keresni a túlélés módjait.

„A lapítás iskolája” öt magyar katonaszökevény bujkálását mutatja be, a második világháború legvégén. „A csorba csésze” az 1950-es évek Magyarországnak fojtó légkörét érzékelteti. Egy baráti társaság felbomlásának lehetünk tanúi: a komor, félelmetes valóságból üdítő kikapcsolódást jelentenek a kávézgatással, anekdotázással, kártyajátékkal töltött csütörtök esték. A házigazda lakásában megtalált titkosrendőr-igazolvány azonban véget vet az önfelelt hangulatnak. Az elszánt nyomozás sem vezethet eredményre: csak a szennyet tudja felkavarni, hiszen a rendszer nyomása hatására egyikük sem maradt ártatlan. A „Tizenhat zár” a 1956-os forradalom végnapjaiban az osztrák határ felé menekülő kis csoport történetét mutatja be.

Az író 1922-ben született Budapesten, de érzelmileg a fővárosnál jobban kötődött családjá származási helyéhez, a szatmári Szamoshához. Szülei akaratából katonaiskolában tanult, majd jogot hallgatott, a második világháborúban katonáskodott. Három évet töltött orosz hadifogságban, majd hazajöve az Állami Pincegazdaságnál sikerült állást találnia. Innen verekedte fel magát okleveles borásznak. Két drámai alkotásának tervezett magyarországi színházi bemutatóját a forradalom kitörése akadályozta meg. 1956-ban menekültként Svájcban telepedett le, s borász szakemberként dolgozott. Emigráns létéből fakadóan is művei javarészt visszhangtalanok maradtak, regényei sokáig csak idegen nyelvű fordításokban jelentek meg. 2008-ban halt meg, és a svájci Mont-sur-Rolle-ban temették el.

[vissza](#)

20) Domahidy Miklós: Patkolni kell a Bársonyt. Drámai művek.

[*Szakolczay Lajos utószavával*]; *Budai Vass Jenő rajzaival.*

Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem; Budapest, Unio Szerk.; 1991. 275 p., ill.

Ár: 900,-

A drámák formailag, tartalmilag nagyon eltérőek, a valóság abszurd volta és az abszurdum valóságossága közötti tengelyen mozognak. „A halottak füttyülnek ránk” első változata 1950-ben, a végső formája 1958-ban készült el. Az 1950-es évekbeli Magyarországon játszódik egy elhagyott erdészlakban. Ide tér be Kóródi Pál mérnök, egy szerencsétlenség egyetlen túlélője. Az erdésznével folytatott párbeszédéből és Pál lázas képzelődéseiből áll lassan össze a kép a történeletről – de ez a kép szükségképpen hiányos, befejezetlen, befejezhetetlen, hiszen a halottak már nem tudnak válaszolni. A klasszikus szerelmi háromszög témát feldolgozó drámát kiélezett dialógusok, a pontos időzítés, a hiteles lélekrajz jellemzi. Első verziója bemutatását a mai Vígyszínházban tervezték 1956-ban, azonban a forradalom miatt ez elmaradt.

Két hangjátékot is találunk a kötetben: a „Vőlegény és a többiek” az 1960-as évekbeli magyar emigránsorsokba nyújt betekintést; az író hadifogolyélményeit megörökítő „Londoni csomag” 1947-ben játszódik a Nizsnij-Tura-i táborban. Az „Orsolya” poétikus mesejáték az igazság hatalmáról, helyszíne egy 16. századi kisváros. A tengely végpontjaként és legkésőbbi (végső formájában 1986-os) műként Domahidy „Dobjuk, ne dobjuk?” című groteszk drámája áll, mely körülbelül kétezer évvel a mi időnk előtt játszódik. Alcíme is sokatmondó: „Bohózat az atomkor-

szak előtti békevilágból”. Témája egy képzeletbeli kis sziget nagyon is valóságos emberi ösztönöktől és ostobaságoktól hajtott lakói közötti „miniatúr hidegháború”, ahol az emberi gyarlóságok egyszerre fergetegesen nevetségesek és tragikusak.

[vissza](#)

21) Európa keresztútjain. Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem 33 éve.

Szerk. Szöllősy Pál, Balla Bálint. Basel, Budapest; Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 2003. 471 p., il .

Ár: 1500,-

Csaknem minden az akkor 33 éves, 1969-ben az olaszországi Bolzano-ban alapított szervezetről. A tevékenységet elemző előadások és, a kiadványokból vett szemelvények mellett, visszaemlékezések, személyes vallomások, sőt versek is szerepelnek a kötetben. Megtaláljuk az alapítók, Tóth János és Szépfalusi István életútját. A magyar irodalom olyan nagy alakjairól is olvashatunk, mint Cs. Szabó László, Szabó Zoltán és Mészöly Miklós, akiknek életműve, tevékenysége kapcsolódik a Szabadegyetem történetéhez. Az alapító társak között esik szó Vajta Vilmosnak az ökumené jegyében folytatott teológiai munkásságáról is.

„Emlékezések, versek, köszöntések” – Kányádi Sándor, Siklós István verse, Csoóri Sándor Bibó István emlékére írt költeménye, és a vezetőségi tagok (például Szöllősy Árpád és Kovács Andor) vallomásai szerepelnek.

Az „Elmélkedések, tanulmányok” című fejezet a Szabadegyetem szellemiségét, alaptémáit, értékrendjét tükrözi. Szó esik itt a forradalmakról, az oktatásügyről, a száműzetésről és hazatérésről, a toleranciáról, és a határon túli magyar kultúráról.

„A Szabadegyetem harminchárom éve” című laza szerkesztésű fejezet számtalan témát megvilágít.

A záró tanulmány Gaál Enikő, az 1945 utáni nyugati magyar emigráció kutatójának írása, mely objektíven taglalja az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem történetét 1969-től 2002-ig.

A legutolsó rész a testvérszervezeteket (Pax Romana, EMEIK, Mikes Kelemen Kör, a genfi Dies Academicus Hungaricus és az Amerikai Magyar Baráti Közösség) veszi számba.

[vissza](#)

22) Harmat Pál: Freud, Ferenczi és a magyarországi pszichoanalízis. A budapesti mélylélektani iskola története, 1908-1983.

Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1986. 381 p., 4 t.

Ár: 1200,-

Sokszor emlegetett, mégis kevésbé köztudott, hogy a freudizmusnak, a pszichoanalízisnek világjelentőségű hazai, budapesti iskolája volt, amely időben megelőzte, jelentőségben jócskán túlszárnyalta a freudizmus egyéb – nyugati – iskoláit. Harmat Pál anyaggyűjtését, dokumentációját, tényfeltárását és módszerbeli iskolázottságát dicséri, hogy könyve először állít méltó emléket ennek az iskolának, az iskola sorsának és utóéletének.

Műve röviden ismerteti a pszichoanalízis megszületésének lépcsőfokait, Freud munkásságát, majd minden részletre kitérve ábrázolja azt a folyamatot, amely Freud és Ferenczi találkozására (a

találkozás először olvasást jelentett, később valóban személyes kapcsolatot, sőt barátságot, utóbb pedig szinte kollegiális viszonyt) után a magyarországi pszichológia és orvostudomány terrénjében kibontakozott. Harmat nem bíz semmit az olvasók előismereteire, annál is kevésbé, mert legendák, mítoszok, tévhitek és hamis adatok vannak bőséggel forgalomban. Minden tényt, látólag jelentéktelen eseményt is tisztáz, ám soha nem vész el az "apróságokban". Kiválóan érzékelteti a pszichoanalízis hazai történetének fő irányait, koncepcióit, eredményeit, problémáit, mestereit és különböző elágazásait. Hasonlóan nagyszabású, szinte rekonstrukciós munkát végez a háború utáni események ismertetésében.

Harmat Pál 1947-ben született Budapesten. 1973-ban avatták orvostudományi doktorrá a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen. 1979-ben hagyta el az országot, és Ausztriában telepedett le. Ideg- és elmegyógyász, a pszichoanalízis történésze. A nyugati magyar lapok, mint az Irodalmi Újság és az Új Látóhatár rendszeres munkatársa.

[vissza](#)

23) Janics Kálmán: A hontalanság évei /Tanulmány/ A szlovákiai magyar kisebbség a második világháború után, 1945-1948. Illyés Gyula előszavával.

2. részben jav. kiad. München, EPMSZ, 1989. 321, [1] p.

Ár: 1200,-

A könyv a csehszlovákiai magyarok sorsát mutatja be az 1945-ben kezdődő jogfosztottságon és meghurcoltatáson át a "lidércnyomás végé"-ig, az 1949-ben aláírt Csehszlovák-magyar barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási egyezményig. A szerző által írt bevezetés utolsó pár mondata mintegy küldetésnyilatkozatként mutatja be a könyv célját: "Most, amikor három évtized távlatából a vádlott [a csehszlovákiai magyarság] visszanéz, el kell mondani mindazt, ami a megkövesedett valótlanosságok és történelmi vádak tömkelegéből kihámozza az igazságot, és ezzel az igazságkereséssel harminc év után akkor is szembe kell nézni, ha időszerűtlen mítoszok torlaszolja el a kutatás amúgy is göröngyös útját."

Janics Kálmán 1912. december 29-én született Vágkirályfán. A pozsonyi Komensky Egyetem Orvostudományi Karán orvosnak tanult, ahol 1937-ben sikeresen le is diplomázott, ezután kórházi alorvosként dolgozott Trencsénben és Komáromban, majd körzeti orvosként Nászseg községben. 1945-ben a magyarokért való kiállásáért a szlovák népbíróság elé állították, de végül nem ítélték el. Ennek ellenére jobbnak látta elköltözni a környékről Jolsvára. Élénken érdeklődött a közélet iránt, jövedelmét napilapokra, folyóiratokra, könyvekre fordította, hogy minél teljesebb körben össze tudja gyűjteni a csehszlovákiai magyar kisebbség üldöztetéseknek dokumentumait. Ezeket felhasználva született meg "A hontalanság évei" című műve, melyet végül csak Svájcban sikerült megjelentetni. Könyve miatt sok üldöztetés érte. 1978-ban költözött haza Vágkirályfára, ahol 1992-ben bekövetkezett haláláig élt. Az 1989-es fordulat után végre ő is részt vehetett a politikai életben: a Kereszténydemokrata Néppárt szlovákiai elnöke lett, és két évig volt a pozsonyi parlament magyar képviselője a Kereszténydemokrata Néppárt elnökeként.

[vissza](#)

24) Lehoczky Gergely: Káprázat és ábránd /Válogatott elbeszélések és tárcák/

Bern, Wien; Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1981. 173 p.

Ár: 600,-

Lehoczky Gergely elbeszéléseinek, tárcáinak gyűjteménye – melyet az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem posztumusz adott ki Bernben – érezhetően töredék maradt, mégis befejezetlenségében, töredékességében is élvezetes, elgondolkasztató olvasmány. A szerző szándéka egy laza szerkezetű, novellafüzérszerű pikareszk regény összeállítása lett volna, ahol a főszereplők – magyar emigránsok – életét követjük végig, de ahol minden egyes rész önálló egységként is megállja a helyét. Ezekből a novellákból hetet fejezett be, melyek a kötetben olvashatók. A környezetleírásai kiemelkedően érzékletesek, sokatmondóak; a jellemábrázolások sem maradnak el ettől: néhány ecsetvonással magabiztosan festi le az emigráció jellegzetes magyar figuráit, akiknek világában már pár lap elolvasása után is otthon érzi magát az olvasó. Karaktereit kisszerűségükben, céljavesztettségükben is megértéssel, irgalommal és nem utolsósorban enyhe iróniával kevert humorral tárja elénk. Keserűvé akkor válik csak hangja, amikor az egyé forrasztó szerelem lehetetlenségét (az emigrációban? vagy mindenhol?) vázolja fel: „A két egymás felé terjedő fájdalom önmagába fordult, megkeményedett, s nem tudott egyesülni. Rostokkal szorosan körülgyűrűzött sziget maradt. Görcs. Zárvány.”

Vissza-visszatérő gondolat, különböző formában szinte minden novellájában, tárcájában, hogy “Káprázatban él az ember és ábrándokban”, s ebben a ködszötte világban a tájékozódás, az igazság megtalálása nemcsak lehetetlen, hanem egyenesen az elbizakodottság jele.

A kötet utolsó írása Krúdy időérzékenységének vizsgálatáról szóló tanulmány, mely az író születésének századik évfordulóján, 1978-ban hangzott el a Szabad Európa Rádióban.

Lehoczky Gergely 1930. november 2-án született Budapesten, édesapja építészmérnök és festő volt. Magyarországon megkezdett középiskolai tanulmányait Ausztriában, Bregenzben, majd az akkor még Franciaországhoz tartozó Saarbrückenben folytatta. Az érettségét Strasbourghban tette le, kitüntetéssel, ezután a Sorbonne-on tanult rövid ideig filozófiát. 1945-től Ausztriában, majd 1950-től Franciaországban élt. 1956-ban jelent meg német nyelvű ifjúsági krimije “Drei Tage Angst” címen. 1967 és 1975 között a Francia Rádió magyar adásának munkatársa és a Szabad Európa Rádió párizsi tudósítója volt. 1974-től öt éven át az Irodalmi Újság szerkesztésében is részt vett. Számos emigrációs folyóiratban publikált verseket, novellákat, karcolatokat és kritikákat: az Irodalmi Újságban, a Látóhatárban, a Magyar Műhelyben, az Új Látóhatárban és a Valóságban. A varázsló halála című elbeszélése jelen kiadvány mellett a Két dióhéj című antológiában is megjelent. Betegsége, korai halála (1979. július 17.) megakadályozta nagyobb szabású irodalmi terveinek megvalósítását.

[vissza](#)

25) Megálmodott Magyarország. Beszélgetés nyugati magyarokkal.

Az interjúkat készítette Éger György. Szerk. és bevezette Balla Bálint. Basel, Budapest; Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1999. 213 p.

Ár: 1200,-

A 18 beszélgetés a nyugati magyarság kiemelkedő képviselőivel készült Magyarországon. A kérdések az életút, karrier mellett az óhazai kapcsolatokra és a magyar diaszpóra jövőjére is kitérnek.

A „Megálmodott Magyarország” folytatása az 1995-ben az Anonymus kiadónál megjelent „*Ott-hon és itthon – beszélgetés nyugati magyarokkal*” című könyvnek. A kérdező mindkét kötetben Éger György közgazdász, szociológus.

A könyv az emigrálás időpontja szerint tagolja az interjúkat. Az első fejezet az 1944 után, a demokratikus Magyarország megszűnésekor kivándorolt magyarokkal készült beszélgetéseket tartalmazza. A második fejezet a számban legnagyobb csoportot, az 1956-os forradalom menekültjeit szólaltatja meg, míg a harmadik fejezetben a kádári korszakban emigrálók közül ismerhetünk meg néhány „szemtanút”.

A kötetben az alábbi személyekkel készített interjúk találhatóak meg: Szentkereszty György, Bogsch Árpád, Tóth Miklós, Morel Gyula, Galambos Gyula, Révész László, Sulyok Vince, Gosztonyi Péter, O'sváth György, Szabó Mátyás, Luka László, Kende Péter, Szöllösy Pál, Gödri Zsolt, Czettler Attila, Szász Judit, K. Lengyel Zsolt.

A záró fejezet a Borbándi Gyulával folytatott beszélgetést tartalmazza, mely némiképp rendhagyó, hiszen itt nem az egyéni életút, hanem az emigráció küldetése, múlt-, jelen- és jövőbeli feladata és eredményei állnak a középpontban.

[vissza](#)

26) Mikó Imre: Huszonkét év /Politikatörténet és tanulmány/

Bern, München; Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, Molnár Ny., 1987.

Ár: 850,-

1987 az EPMSZ-kiadás éve, de a munka eredetileg 1941-ben Budapesten jelent meg és a következő alcímet viselte: „*Az erdélyi magyarság politikai története 1918. december 1-től 1940. augusztus 30-ig*”. Az 1987-es kiadás elé a Szöllösy Árpád által írt részletes tájékoztató bevezetőből többek között megtudjuk, hogy az 1911-ben született Mikó Imre jogász, politikus, tudományos és közíró volt, és a második bécsi döntés következtében Magyarországhoz visszakerült Észak-Erdély képviselőjeként a magyar parlament tagja is.

Részletesen megírja az annak alig több, mint két évtizednek a történetét, amely Erdély elvesztése és Észak-Erdély rövid életű román uralmának vége között eltelt. Amikor Mikó e munkát 1941-ben megjelentette, természetesen ő sem sejtette ezt a második elvesztést, és a múltnak kijáró tárgyilagossággal írt a rendszerváltozás átmenetinek bizonyuló időszakáról.

Munkája a huszonkét év hű beszámolója: Az út a politikai passzivitástól a Magyar Szövetség megalakulásáig vezet, majd a Magyar Párt megszervezéséről és annak küzdelmeiről olvasunk. Ezt követik a revíziós harc évei 1933 és 1938 között, majd az utolsó évek 1940-ig. Számos melléklet egészíti ki a munkát, közte első helyen az emlékezetes 1918-as gyulafehérvári 'Egyesülési határozatok' a románság elszakadásáról.

A kötet befejező része kivonat Mikó „*Nemzetiségi jog és nemzetiségi politika*” című nagyszabású, több mint ötszáz oldalas művéből, amely „*Tanulmány a magyarközjog és politikai történet köréből*” alcímmel, 1944-ben jelent meg.

Mikónak ez a műve igen objektíven tárgyalja II. Józseftől kezdve hazánk nemzetiségi és nyelvi kérdéseit, és az ezekkel kapcsolatos magyar és kisebbségi politikákat. Ez szolgálta volna kolozsvári egyetemi tanári kinevezését. Munkája ugyan megjelent még, de a Ferenc József Tudományegyetem közben megszűnt, ezzel együtt Mikó Imre professzorságának a terve is meghiúsult. Ör-

vendetes, hogy ebből a nagyszabású műből mintegy százhusz igen fontos oldal bekerült a „*Hu-
szonkét év*” végére.

Mikó Imre életútja 1944 után igen rögzös volt, mert otthonát, Erdélyt nem hagyta el. Ceausescu nemzetiségi kirakatpolitikája éveiben nyugati utazást engedélyeztek számára, így vett részt és előadást is tarthatott a Szabadegyetem 1976-os fuschl-i (Ausztria) ökumenikus konferenciáján.

[vissza](#)

27) Molnár József: Misztótfalusi Kis Miklós. /Életrajz/

Budapest, Berlin; Balassi Kiadó, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 2000. 469 p.

Ár: 1900,-

Tótfalusi Kis Miklós (1650-1702) vagy másképp Misztótfalusi Kis Miklós a magyar művelődés-történet kiemelkedő jelentőségű alakja. Életét, tragédiáját a "maga mesterségére" írt emlékiratából és Németh László róla szóló drámájából sokan ismerhetik. Betűmetsző művészete, könyvnyomtató és -kiadói tevékenysége, az ortográfia és a nyelvtudomány terén végzett működése inkább csak szakemberek számára ismert. A monográfia elsősorban egy igen részletes, és az eddigi szakirodalom eredményeinek teljességére épülő életrajz, amely számos új (néha talán vitatható) adattal is szolgál, ugyanakkor nem foglal állást a szakkérdések (filológia, nyelvtudomány-történet, nyomdászattörténet stb.) mindegyikében. Írója elsősorban nem a részletkérdések tisztázására törekedett, hanem arra, hogy a küldetéssel élő, látszólag kicsiny kérdésekben is a haza javát kívánó-szolgáló embert mutassa fel, a magyar művelődés jelképi alakját. Ehhez képest persze igen alaposan bemutatja a betűmetszés világra szóló tehetségét, a nagy nyomdászt és kiadót, a szinte minden – ezekkel kapcsolatos – tudományban (nyelvészet, helyesírás, irodalom stb.) járatos polihisztort, valamint azt az embert is, aki a kisszerű viszonyok közt közvetlen környezetével állandó harcban élt, és akinek nagyságát és igazát csak az utókor láthatta meg és ismerhette el. A nagyszerű illusztrációkat, elsősorban tipográfiai mintákat tartalmazó könyv "regényszerűen" izgalmas olvasmány.

Molnár József 1918-ban született Budapesten. Gyermekkorát édesanyja rokonainál Csepregen töltötte. Középfiskolai tanulmányait a budapesti Kossuth Lajos Gimnáziumban végezte. 20 évesen a Magyar Szociáldemokrata Párt tagja lett, és az Ifjúsági Bizottság titkára is. 1945-ben belépett a Nemzeti Parasztpártba, amelynek pártvezetőségébe is beválasztották. 1947-ben kilépett a pártból. 1948 novemberében elhagyta Magyarországot, és ettől kezdve Svájcban, az USA-ban majd Németországban élt. 1958-1989 között a Látóhatár, illetve az Új Látóhatár kiadója, társszerkesztője, 1961-1983 között nyomdatulajdonos Münchenben, az Auróra Kiadó alapítója és tulajdonosa volt. 2009. december 1-jén hunyt el.

Molnár éveken keresztül foglalkozott Kis Miklós munkásságával; ő alapította meg a Misztótfalusi Kis Miklós Alapítványt és Misztótfalu Múzeumát 1991-ben.

[vissza](#)

28) Nyugati magyar esszéírók antológiája, 1986.

Vál. és szerk. Borbándi Gyula. Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1986. 406 p.

Ár: 800,-

29) Nyugati magyar tanulmányírók antológiája, 1987.

Vál. és szerk. Borbándi Gyula. Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1987. 338 p.

Ár: 800,-

A két kötetről egy helyen teszünk említést, hiszen „A szerkesztő előszavá”-ból kiderül, hogy az anyag kettéválasztására - esszékre és tanulmányokra - csupán terjedelmi okokból volt szükség. A szerkesztő, Borbándi Gyula élő szerzők műveit kívánta közölni, így kimaradtak a válogatásból az akkor már nem élő nagy esszé- és tanulmányírók (Dénes Tibor, Fenyő Miksa, Ignó Pál, Jászi Oszkár, Kerényi Károly, Kovács Imre, Peéry Rezső, Cs. Szabó László, Szabó Zoltán). A válogatás másik szempontja, hogy az esszék, tanulmányok magyar témáról szóljanak. Az írások egy része már korábban megjelent nyomtatásban, azonban egyes szerzők még nem publikált kéziratokat is elküldtek.

A kötet az alábbi szerzők műveit tartalmazza:

Esszéírók: András Károly, Békés Gellért, Bogyay Tamás, Borsody István, Czigány Lóránt, Fáj Attila, Fejtő Ferenc, Ferdinandy Mihály, Fodor István, Gombos Gyula, Hanák Tibor, Határ Győző, Hellenbart Gyula, Kabdebó Tamás, Karátson Endre, Molnár József, Schöpflin Gyula, Sente Imre, Sztáray Zoltán, Vatai László, Veress Sándor.

Tanulmányírók: Albert Pál, Balla Bálint, Bárczai Gyula, Czigány Magda, Gallus Sándor, Gosztonyi Péter, Gömöri György, Hajnal László Gábor, Harmat Pál, Illyés Elemér, Kemény István, Kende Péter, Kibédi Varga Áron, Király Béla, Monoszló Dezső, Nagy Károly, Péter László, Sanders Iván, Szabó Ferenc, Szamosi József, Vajay Szabolcs.

[vissza](#)

30) Pap László: Tíz év, és ami utána következett, 1945-1963. Adalékok a Magyarországi Református Egyház XX. századi történetéhez. /Tanulmány/

Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1992. 424 p., [12] t. ill.

Ár:1000,-

A kötet Pap László (1908-1983) önéletrajzi jellegű, kortörténeti értékű írásait tartalmazza. A cím arra utal, hogy a szerző először csak az első tíz év (1945-1955: az I. rész tartalma) krónikáját tervezte megírni. Később az 1956 után történtek súlya és fontossága késztette arra, hogy a II. részben helyet kapott 1956-1963-ig tartó időszakról is, számtalan, az egyház belső életéről, a református egyház a kommunista állammal való kapcsolatáról számot adjon.

Pap László személyiségéről, munkásságáról, jelentőségéről így ír a kötet fűlszövege:

„... Magyarországon korának egyik legjelentősebb egyházi embere volt: tudós professzora a református teológiának, nehéz időkben a Budapesti Református Theológiai Akadémiának szinte teljes függetlenséget biztosító dékánja, a háború utolsó évében a Nemzetközi Vöröskereszt embermentő munkatársa, a háború után az egyházi újjáépítés vezetője, a Ráday Gyűjtemény főigazgatója, nemzetközi egyházi szervezetek vezetőségének tagja, rövid ideig magas egyházi tisztsé-

gek viselője. 1956 őszén a vezetés nélkül maradt református egyház bizalma öfelé fordul, Ravasz Lászlóval és Kardos Jánossal együtt őt emeli a Megújulási Mozgalom élére. A Forradalmat követő restauráció alatt elveszíti minden addigi belső funkcióját. Néhány évi, a dunántúli szórványban végzett segédlelkészi szolgálat után végleg kirekesztik az egyház életéből. Magatartását mindig az egyházhoz való hűség – és nem a pártállamtól való félelem – határozta meg, ezért az 1956 után újra megerősödött hatalommal sem hajlandó még a legcsekélyebb kompromisszumra sem. Az államhatalom és az azt kiszolgáló egyházvezetőség ezt sohasem bocsátja meg: még a restauráció befejezése után sem kap új feladatot, sőt munkát sem. Hazájában és egyházában belső emigrációban tartják haláláig.”

[vissza](#)

31) Peéry Rezső: Malomkövek között /Cikkek, kritikák, esszék/

Fel. szerk. Szépfalusi István. Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1977. 166 p.

Ár: 700,-

Peéry Rezső a nyugat-európai magyar emigráció egyik legtekintélyesebb tagja volt. A Magyar Elektronikus Könyvtár az alábbi sorokkal emlékezik meg a szerzőről és munkájáról: „Pozsonyban született, gyermekfejjel érte meg a város elszakítását Magyarországtól az első világháború után. Ez az élmény, valamint az a felismerése, hogy a Csehszlovák Köztársaság szellemisége nyitottabb volt, mint az anyaországé, meghatározta íróvá érlelődésének éveit. Egyik kezdeményezője volt a Sarló mozgalomnak, szociográfiai kutatásai során pedig egyre erősebb lett benne a meggyőződés, hogy tudományos felvértezéssel kell foglalkozni a kisebbségi magyarság problémáival. (...) A *Malomkövek között* című kötetet még maga állította össze, a könyv szerkesztője csak autográf önéletírásával egészítette ki. Cikkeinek, kritikáinak, esszéinek közös vonása a nem palástolt, vonzó személyesség: mindent a maga élményeiből, tapasztalataiból igyekszik megközelíteni és elemezni. Szemléletmódjára, nézeteire a népi íróktól kapta a legerősebb ösztönzést, ezért is fordul elő írásaiban gyakran a "sorskérdés" kifejezés, a fogalmat különben felelősséggel, olykor önmarcangoló kétellyel vetítette vissza a múltra és alkalmazta az emigrációs magyarságra.”

Peéry Rezső 1910. március 27-én született Pozsonyban. Apja, Limbacher Rezső polihisztor volt: orvos, városszépítő, híres rózsanemesítő, amatőr fotográfus hírében állott. Nem véletlen, hogy nagy hatással volt fiára is. Peéry Rezső középiskoláit a pozsonyi liceumban végezte, majd a pozsonyi, a prágai és a párizsi egyetemen tanult; 1932-ben szerzett filozófia-francia szakos tanári diplomát a pozsonyi Comenius Egyetemen. Rövid ideig tanított, de már ekkor is főként újságírással foglalkozott. A Sarló-mozgalom tagja, a pozsonyi Esti Újság, Magyar Hírlap és az Új Szellem c. lapok munkatársa. Az ún. lakosságcsere folyamán el kellett hagynia szülőföldjét, 1946-ban áttelepült Magyarországra. Rövid budapesti tartózkodás után 1948-ban Mosonmagyaróváron a piarista gimnázium tanára, majd igazgatója lett.

1950-ben került Sopronba. Először az akkori Leánygimnázium, majd a Berzsényi Dániel Gimnázium igazgatója. 1954-56-ban a Soproni Szabadegyetem vezetője. 1956-ban a forradalmi tanács elnökhelyettese lett. 1956 novemberében elhagyta az országot; rövid ausztriai tartózkodás után Stuttgartban telepedett le, a reutlingeni pedagógiai könyvtár vezetője lett. 1971-74-ben a Német-

országi Magyar Írók Munkaközössége egyik alapítója és elnöke. 1977. november 11-én hunyt el Stuttgartban.

[vissza](#)

32) Sneé Péter: Rendhagyó életút. Luka Lászlóval beszélget Sneé Péter. /Életút-interjú/

Szerk. Balla Bálint. Basel, Budapest; Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, Magyar Napló, 2005. 253 p.

Ár: 1200,-

Luka Lászlóval, az 1956-ban Svájcba emigrált, később neves pszichiáterként tevékenykedő honfitársunkkal Sneé Péter közíró készített életút-interjút. A kötet két oknál fogva is lebilincselő: egyik az élettörténet kalandos, regényes sodrása, másik pedig az az őszinteség, ahogy Luka László életének döntéseiről, mozzanatairól beszél, beleértve katolikus hitének elhagyását és párkapcsolatainak alakulását.

A könyv alapján kirajzolódnak Luka László életútjának meghatározó állomásai. Az orvosi egyetem hallgatójaként a szovjet mintára csiholt koncepcióos orvosper egyik vádlottja és elítéltje volt 1953-ban. Börtönbüntetéséből az 1956-os események hatására szabadult, s a forradalom bukása után néhány egykori fogolytársával átszöktek Ausztriába, ahol – hatalmas lelkesedéssel, hittel és közel akkora naivitással – az amerikai nagyköveten keresztül szerették volna az USA fegyveres beavatkozását kérni a magyarországi eseményekbe. Az elutasító válasz után Svájcba került, ahol elvégezte az orvosi egyetemet, és egy idő után sikeres magánrendelést nyitott. 1959-ben néhány társával a Genfben látogató Hruscov ellen terveztek merényletet, amely nem a merénylők bátorsága hiányában, hanem a megvalósítás nehézsége miatt esett kútba. Sikerral járt viszont az az 1983-as akciója, amelyben a Szovjetuniót tervezték kizárni a Pszichiátriai Világszövetségből, aminek következtében a kommunista nagyhatalom inkább maga lépett ki, hallgatólagosan elismerve ezzel a vádakot: pszichiátriai módszerek alkalmazását politikai ellenfelek ellen. Kulturális téren nevéhez fűződik a Dies Academicus Genevensis megalapítása 1977-ben, amely interdiszciplináris értelmiségi találkozó. 1989-től Magyarországon tartja összejöveteleit. Természetesen nem maradnak ki az interjú- kötetből a magyarországi politikai változásokhoz fűzött reflexiók, az események kívülről való értékelése sem.

[vissza](#)

33) Szabó Zoltán: Nyugati vártán. 1 -2. /Esszék és publicisztikai írások/

Budapest; Osiris, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem; 2011. 2 db. (Szabó Zoltán összegyűjtött munkái.)

Ár: 3000,-

Szabó Zoltánt Magyarországon mint falukutató író, a 30-as években megjelent „*A tardi helyzet*” és a „*Cifra nyomorúság*” című szociográfiai művek alkotóját ismerik elsősorban. Kevésbé közzismert, hogy az írói pálya második szakaszában, tehát az 1949-1984-ig tartó emigrációs időszakban is bőséggel születtek értékes alkotásai. Bár önálló könyve valóban nem jelent meg az író életében - az emigrációban számtalan kisebb-nagyobb publikációja született. A „*Nyugati vártán*”

című kétkötetes mű tanúbizonyság arról, hogy miként lehet esszékkal, recenziókkal és jegyzetekkel is hűen és rendkívül magas színvonalon szolgálni a magyar haladás ügyét. András Sándor – az író barátja, aki az írásokat sajtó alá rendezte – így ír erről a két kötet előszavában: „egy egész korszakot értékelt magyarként *kívülről*, európaiként pedig – mert meggyőződése szerint európai volt – *belülről*.”

Az 1. kötet 24 esszéjét, a második publicisztikáit, recenzióit és jegyzetlapjait tartalmazza.

[vissza](#)

34) Szabó Zoltán: Terepfelverés. /Tanulmányok/

Sajtó alá rend. és a bevezetőt írta Czigány Lóránt. Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1987. 318 p.

Ár: 800,-

A kötet Szabó Zoltán három, emigrációban született írását foglalja magába. A közös cím Szabó Zoltán késői írásainak egyik kedves szavára utal; a vadászati szakzsargonban a hajtók munkáját hívják így, akik a vadászok előtt „felverik a terepet”. Szabó ilyen szerepet szánt a korszak íróinak és magának: felébreszteni az olvasók, főleg a döntéshozók lelkiismeretét, helyzetfeltárással előkészíteni a nemzetet sújtó gondok megoldását.

A kötet bevezetője alapos, a szerző egész életművét átfogó-értékelő esszé I Czigány Lóránt tollából, aki egyben az itt megjelent szövegek sajtó alá rendezője is volt. A kötet első és eddig nyomtatásban először megjelenő esszéjében, a „**Korszakváltás**”-ban testközelben jelenik meg az 1944-45-ös évek Magyarországnak felbomló társadalma, és első kézből értesülhetünk a debreceni ideiglenes kormány megalakulásáról, mindennapjairól is. „*Inkább irodalmi műhelymunkának nevezném, de nézhető korrajznak, társadalomrajznak, útirajznak is*” – vall róla írója. A „Korszakváltás”-t 20 perces adásokra bontva a Szabad Európa Rádió 1975-ben közölte.

A „**Kívülről**”-t, amely műfaját tekintve naplójegyzet, hat hónappal az 1956-os forradalom után vetette papírra Szabó Zoltán, s 1957-ben 11 részletben jelent meg az Irodalmi Újságban. Mint címe is jelzi, a novemberi eseményeket Európa nyugati pereméről figyelve, a hírekből s később a menekültek beszámolóiból ismerte meg, de „tisztos távolból” a szerkezetet, összefüggéseket könnyebben átlátta.

A kötetet az „**Ezerkilencszázötvenhat**” című töredékes írása zárja, mely vitaindító előadás formájában 1977-ben hangzott el a genfi „Dies Academicus Hungaricus” konferencián. Az író a tisztázás, a tisztánlátás igénye vezeti, gondolatmenetei szigorúan logikusak, lényegre fókuszáltak, és kerülnek ideologikus, sematikus értelmezéseket..

[vissza](#)

35) Szabó Zoltán: 1956. Korszakváltás /Tanulmányok/

Sajtó alá rend. és szerk. Kenedi János. Budapest, Osiris, 2006. 360 p.

Ár: 1500,-

Az Osiris Kiadó honlapján eképpen emlékezik meg az író 1956-tal kapcsolatos munkásságáról: „A könyv Szabó Zoltán londoni emigrációja idején keletkezett, az '56-os forradalomról szóló írásait adja közre (a szerző 1989-ben indult életműsorozatának IV. köteteként). Az első fejezet-

ben az 1956 októbere és decembere között írt kb. hatvan, napi politikai elemzés olvasható a magyar szabadságharcról s annak nemzetközi sajtóvisszhangjáról. Ezek az elemzések kivétel nélkül a Szabad Európa Rádióban hangzottak el. A kötet ezenkívül tartalmazza a szerző 1957-ből viszszeatekintő irodalmi naplóját a forradalomról, amely folytatásokban jelent meg a londoni Irodalmi Újságban, az Ezerkilencszázötvenhat című, 1977-ben Genfben elhangzott előadását, tudományos értekezését '56 utólagos értékeléséről és kb. húsz kiadatlan tanulmányát és publicisztikáját. A Függelék Korszakváltás című, 1944-1945-ös memoárját, valamint az 1956 és 1963 közötti, köziratokat tartalmazó levelezését közli lett légyen címzettje a francia kormányfő, az indiai államfő vagy a francia értelmiség számos vezető alakja. A kötetet Kenedi János rendezte sajtó alá, figyelembe véve a Londonban élő Czigány Loránd és a Washingtonban élő András Sándor eddigi filológiai munkáit.”

[vissza](#)

36) Török Bálint: Farkas esz meg, medve esz meg... Szent-Iványi Domokos és a Magyar Függetlenségi Mozgalom.

Basel, Budapest; Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 2004. 284 p.

Ár: 1200,-

A könyv célja, hogy megvilágítson egy fejezetet a magyar történelemből, amely eddig eléggé sötétségben maradt. Hiszen hőse olyan ember, aki általában a háttérben, sőt sokszor illegalitásban munkálkodott, s az uralkodó hatalom irányvonalától eltérő úton és dokumentálhatalanul haladt.

Szent-Iványi 1944. március végén, a német megszállást követően hozta létre a Magyar Függetlenségi Mozgalom nevű szervezetet, amely a legeredményesebb ellenálló mozgalom volt. Szent-Iványi Domokos magasan képzett, művelt és sokoldalú emberként ismeretes. Iskolái, nyugati országokban szerzett diplomáciai tapasztalata, gyors, objektív gondolkodása és emberségessége tette alkalmassá a Magyar Függetlenségi Mozgalom vezetésére.

A kötet címe egy Ady-verset idéz, és a Magyarország függetlenségét veszélyeztető diktatúrák, a náci Németország („Farkas”) és a kommunista Szovjetunió („Medve”) kettős szorítására utal. Szent-Iványi mindkét fenyegetés ellen küzdött; vezető szerepet töltött be a Teleki-kormány „második külügyminisztériuma”-ként funkcionáló, illegális náciellenes tevékenységet végző miniszterelnöki Tájékoztató Osztályon. Irányította ifjabb Horthy Miklós kiugrási irodáját. 1944 júliusában a „Koszorús-akció” keretében megakadályozta a budapesti zsidók deportálását. A demokrácia éveiben a Kisgazdapárt munkáját segítette, majd a demokrácia széthullásával és a Kisgazdapárt szétverésével párhuzamosan őt is bíróság elé állították, s 14 év börtönre ítélték.

De mindez csak egy-egy kiragadott részlet a hihetetlenül gazdag életútból. A könyv izgalmas, sokszor tragikus, mégis felemelő olvasmány a történelem iránt érdeklődő és az eseményeket árnyaltan látni kívánó olvasó számára.

Ez a munka nem csak Szent-Iványinak állít emléket, hanem megismerhetjük belőle az ellenállási mozgalom más nagy alakjait és mártírjait, mint például Mikó Istvánt vagy Kudar Lajost.

A könyvet gazdag jegyzetapparátussal és bibliográfiával látták el, és a függelékben egy részletes kronológiát is találunk Szent-Iványi életéről.

Török Bálint közíró 1925-ben született Budapesten. A háború után, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsész tudományi Karán magyar-történelem szakon szerzett diplomát. Részt vett

a Petőfi Kör munkájában. 1956 után meghurcolták, dolgozott fizikai munkásként, gyógypedagógiai intézeti nevelőként, lektorként is egy könyvkiadónál. Kutatási területe a XX. század története. 2011-ben halt meg.

[vissza](#)

37) Vajta Vilmos: Amíg időnk van. Válogatott írások.

Basel, Budapest, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1998. 281 p.

Ár: 1050,-

A kötet válogatást közöl Vajta Vilmos, az egyik legjelentősebb külhoni evangélikus lelkész magyar nyelvű írásaiból. Vajta Vilmos sajnos Magyarországon sokkal kevésbé ismert, mint a nyugati magyarság körében, melynek oka részben az, hogy legtöbb írása idegen nyelven – svédül, angolul, németül, franciául – jelent meg.

A könyv három fejezetre bontja Vajta írásait. Az első rész esszéket tartalmaz, melyek átdolgozásai az emigráns keresztény értelmiségnek tartott 1962 és 1971 közötti előadásainak. A második fejezet, a „*Bár szétszakadva él az egyház*”, a Második Vatikáni Zsinaton felhozott kérdéseket fejtegeti, előtérbe hozva az egyházak szerepét, identitását, kapcsolatait, valamint az ökumenizmus lehetőségeit, tapasztalatait. A harmadik fejezet, a „*Nincs más evangélium*”, az evangélikus egyház alapjait kívánja tisztázni, s vallási gyökereihez visszavezetni. Kulcsfontosságú tanulmány ebben a részben az 1983-as „*Kritikai megjegyzések a diakóniai teológiához*”, melyben a magyarországi evangélikus egyháznak a kommunista diktatúra nyomásának engedő elhajlását bírálja.

Vajta Vilmos 1918-ban született Kecskeméten, eredeti nevét (Wagner) 1938-ban magyarosította. 1936-1940-ig evangélikus teológiát végzett Sopronban, tanulmányai befejeztével lelkésszé avatták. Magyarországon rövid ideig segédlelkészként és vallástanárként munkálkodott, majd 1941-ben állami ösztöndíjjal Svédországba ment. Stockholmban zeneművészetet, az uppsalai és lundi egyetemen teológiát hallgatott. 1953-tól docensként tanított a lundi egyetemen. 1953 és 1964 között a genfi Lutheránus Világszövetség Teológiai Osztályának igazgatója volt. 1964-ben a strasbourg-i Ökumenikus Kutatóintézet professzora, igazgatója lett. 1998-ban hunyt el Svédországban.

[vissza](#)

38) Vándor Györgyi: Pál levele az európaiakhoz. /Tanulmány/

Bern, Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1977. 59 p.

Ár: 500,-

A „Pál levelei az európaiakhoz” – melyet a szerző egy 1990-ben készült interjúban a „Károlyi Biblia mai parafrázisá”-nak nevez – az Ady-centenárium jegyében született. De nem csak Ady akkoriban méltatlanul mellőzött istenes verseit, hanem a magyar irodalom számtalan, Istenkeresésről, elmagányosodásról, csalódásról regélő költeményét (Babits, József Attila, Bornemi-

sza Péter, Balassi, Vörösmarty, Tóth Árpád, Juhász Gyula tollából) idézi, s az Újszövetség és saját elmélkedéseinek, útkeresésének kontextusába kapcsolja.

Vándor Györgyi 1923-ban született Budapesten, egy zsidó kereskedőcsalád gyermekeként. Angol-olasz (egyek források szerint francia-olasz) szakos tanári diplomát szerzett Budapesten, majd nyelvtanárként és újságíróként (Népszava) dolgozott. 1949-ben a Rajk-perben „tanú”-ként, majd a szociáldemokraták perében vádlottként szerepelt, s 26 évesen tíz év börtönbüntetésre ítélték. 1955-ben bocsátották szabadon. 1957-től a Delta szerkesztőségi munkatársa lett. 1970-ben Izraelbe emigrált, majd 1973-ban Bécsben telepedett le, ahol nyelvtanításból élt. 1974-1992-ig Szabad Európa Rádió bécsi tudósítója, 1992-ben a Bécsi Napló társszerkesztője volt. 2000-ben hunyt el Bécsben. Legismertebb műve „A rémület éjszakái” című regény, mely börtönéveinek krónikája. Ezen kívül kisregényei, elbeszélései és rádióelőadásai (Bécsi levelek) jelentek meg.

[vissza](#)